

PATHWAYS ЗА ВАСПИТАЧЕ И РОДИТЕЉЕ

Збирка активности за учење

PATHWAYS ЗА ВАСПИТАЧЕ И РОДИТЕЉЕ:

Збирка активности за учење

PATHWAYS ТИМ – УКЉУЧЕНИ ПАРТНЕРИ

SEM Societa Cooperativa Sociale, Италија: Rosita Farnesi, Alessandra Emanuelli, Sara Marchetti, Sara Biscotti

FORMA.Azione SRL, Италија: Adina Curta, Sylvia Liuti

Lietuvos Svetimo ir Mokslo Profesine Sajunga, Литванија: Inga Puiša, Rasa Nuobaraitė

Gradinita cu Program Prelungit "Scufita Rosie", Румунија: Maria Seician, Georgiana Bîzu, Claudia Pleșa, Maria Coman, Maria Floare Coman

Pomoc Deci Udruzenje Gradjana, Србија: Svetlana Glodic, Vesna Canković, Milana Vojvodić, Katerina Tankosikj, Gordana Smudja

University of Coimbra, Португал: Catarina Leitão, Maria João Seabra-Santos, Maria Filomena Gaspar

ЗАХВАЛНОСТИ

Тим Pathways захваљује следећим учесницима за сву подршку.

Италија: Свим запосленима у SEM.

Литванија: Žaneta Jasiukevičienė, Audronė Putauskienė, Aušra Jonkienė, Eglė Rastapkevičienė, Violeta Botyrienė

Румунија: Aldea Alina, Baying Iulia, Babut Mirela, Borza Alexandra, Botos Viorela-Elena, Bretoiu Alexandra, Cioara Andreea, Cramba Cristina, Corches Andreea, Cosma-Popa Ioana, David Raluca, Dicu Maria, Stanea Adelina

Србија: Тања Богданов, Тијана Анокић, Маријана Лековић Шалковић, Наташа Богојевић, Марија Бузејка, Слађана Благојевић, Биљана Голубовић, Јелена Кончар, Надежда Јовановић, Јелена Павловић

Верзија 2

© 2024. This work is openly licensed via [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

ОДРИЦАЊЕ ОДГОВОРНОСТИ

Финансирано од стране Европске уније. Ставови и мишљења изражена у овом документу су, међутим, искључиво ставови аутора(а) и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу Европске уније (EACEA). Нити Европска унија нити EACEA не могу бити одговорни за њих.

Садржај

I.	Увод	4
II.	УКЉУЧИВАЊЕ	6
	1. Олимпијада толеранције	6
	2. Модел транзиције у вртићима.....	6
	3. Инклузија – учешће музички надарене деце	7
	4. Специјални гост.....	8
	5. Прослављамо Међународни дан толеранције	9
	6. Обележавамо Међународни дан свести о аутизму.....	9
	7. Иза нас, не иза зида	10
III.	ДИГИТАЛНА ОКРУЖЕЊА	12
	1. Одрастање у дигиталном свету	12
	2. Реч стручњака	12
	3. Падлет у вртићу	13
	4. Планета слагалице.....	14
	5. Explore.org	14
	6. Зид од речи	15
	7. Друштвени медији на даљину	16
	8. Друштвеност за скраћивање раздаљина	17
	9. Дигитално образовање са родитељима	17
IV.	ЗЕЛЕНА ОКРУЖЕЊА.....	20
	1. Направимо га зеленим и драгоценим	20
	2. Радите напорно, засадите башту.....	20
	3. Хајде да очистимо место које волимо	21
	4. Пазите и осетите природу	22
	5. "Посматрачи природе" – Викенд истраживачи.....	23
	6. Персонализована саксија.....	23
	7. Хајде да заштитимо природу!.....	24
	8. Зимска башта са породицом.....	25
	9. Ми и природа	25
	10. Тата ловац нам говори како да заштитимо природу	26
	11. Тата нам прича како да преживимо у природи и не повредимо је	27

12. Излет вртића до Kazlų Rūda државног шумског газдинства	27
13. Малим корацима до Еко света	28
V. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА/ПОРОДИЦАМА/СТАРАТЕЉИМА	29
1. Хајде да видимо, слушамо једни друге и умрежимо се	29
2. Родитељ родитељу.....	29
3. Заједно за боље образовање!	30
4. Читај ми причу!	30
5. Тегла киселих краставчића.....	31
6. Родитељ као васпитач на један дан	32
7. Други октобар – Улога дека и бака	33
8. Радионица за Вече свих светих (Halloween).....	33
9. Божићна радионица	34
10. Карневалска радионица.....	35
11. Моја мајка чита дечију књигу о сунцу и месецу	35

I. Увод

PATHWAYS ЗА ВАСПИТАЧЕ И РОДИТЕЉЕ: Збирка активности учења, верзија 2, један је од резултата двогодишњег Еразмус+ PATHWAYS пројекта који окупља шест различитих партнера из Италије, Литваније, Румуније, Србије и Португала са циљем да допринесе холистичком развоју деце. Визија пројекта PATHWAYS је препознавање јединствености сваког детета са сопственим потребама и различитостима, које делује као активан члан заједнице. Да би се ово постигло, кључно је да пружање ПВО буде високог квалитета и да ради заједно са главним актерима укљученим у образовање и развој деце. PATHWAYS је у складу са Препоруком о висококвалитетним системима ПВО (2019), која предвиђа децу у центру ПВО пракси и на њих се гледа као на различите једни од других, оне који доносе јединствене карактеристике и снаге које треба да се цене и узму у обзир у ПУ. Штавише, пандемија је захтевала другачије разумевање и приступ развоју висококвалитетног ПВО, као и већу свест о кључним принципима утемељеним на оквирима европске политике у образовању, а посебно о високом квалитету ПВО. Кључна порука је да „ПВО може употпунити породицу и понудити подршку као и додатне могућности родитељима и деци” (Кључни принципи, 2014). Приступ више заинтересованих страна је такође једна од основних вредности које су повезале partnere на пројекту. У ствари, партнерство укључује две комплементарне ПУ, једну намењену деци од 0 до 3 године (Cooperativa SEM – ИТ) и другу за децу од 3 до 6 година (Grădinița cu PP “Scufița Roșie” – РО); центар обуке за средње стручно и целоживотно учење (FORMA.Azione – ИТ), синдикат (Литвански синдикат образовања и науке – ЛТ), невладина организација (Помоћ Деци – РС) и универзитет (Универзитет Коимбра – ПТ). Партнерство је посвећено побољшању компетенција професионалаца у ПВО у њиховом односу и сарадњи са родитељима, заједно са побољшањем пружања квалитета стварањем инклузивнијег, дигиталног и зеленог окружења. Први корак пројекта био је окупљање професионалаца ПУ из партнерских земаља како би присуствовали транснационалној обуци (одржаној у Перуђи у јуну 2023.) како би боље разумели теме и поделили своја искуства и изазове у вези са укључивањем родитеља. Пратећи ово плодно искуство и инспирисани потенцијалом који пројекат PATHWAYS може да донесе у свом локалном контексту и шире, стручњаци из ПУ организовани у националним тимовима сложили су се око разраде предлога активности које укључују родитеље на 4 главне теме: инклузивност, дигитално окружење, зелено окружење и сарадња између стручњака ПУ и родитеља. Број активности се повећао у поређењу са минимално захтеваним, што је била једна активност по теми, пошто су стручњаци из ПУ били жељни да истраже и разумеју утицај који су имали на различите циљне групе. Стога је прва верзија Зборника активности учења резултат заједничког дизајна који укључује стручњаке у ПУ из шест ПУ из четири партнерске земље: Италије, Румуније, Литваније и Србије. Циљ је био да се предложи активности које је лако спровести у пракси, флексибилне да одговарају различитим европским контекстима и избегавати рад на онима које се не могу спровести. На овај начин би партнери гарантовали транснационалне и иновативне карактеристике активности.

Садржај је разрађен по јединственој шеми, тако да је свака активност садржала циљеве, кратак опис активности, материјале, време реализације, ознаке (ако је активност могла да се повеже

са другим деловима) и да ли је активност предвиђала учешће само деце или родитеља. Нацрт садржаја је био користан да се схвати да ли стручњаци у ПУ предлажу сличне активности и да се у овом случају групишу заједно. Садржај су накнадно прилагодили други пројектни партнери, како би опис имао неутралну форму и већу униформност. За прву верзију, стручњаци у ПУ су предложили укупно 7 активности укључених у поглавље посвећено инклузивности, 9 за дигитална окружења, 13 за зелена окружења и 11 за сарадњу са родитељима. Активности предложене у Зборнику требало је да буду испробане у ПУ током школске 2023-2024. Друга верзија Зборника укључује лекције научене након спровођења активности. Информације из прве руке прикупио је Универзитет у Коимбри и синтизоване су на крају сваке описане активности. Вреди напоменути да нису све активности које су биле укључене у прву верзију пилотиране, али су се партнери сложили да сачувају активности јер би могле бити инспирација и за стручњаке у ПУ и за родитеље који желе да се укључе у нове активности. Сви подаци прикупљени током и након пробних активности су анализирани и укључени у Извештај А 4.3 – Процена Pathways Зборника активности учења за промовисање сарадње са родитељима и инклузивног, зеленог и дигиталног окружења у ПУ.

II. УКЉУЧИВАЊЕ

1. Олимпијада толеранције

Циљеви:

- Обезбедити инклузивно учешће у спортским активностима, омогућавајући деци свих способности да се такмиче и равноправно сарађују.
- Побољшати ангажовање заједнице и толеранцију кроз организован спорт, промовишући окружење подршке и инклузије.

Опис активности:

„Олимпијада толеранције“ је догађај осмишљен да негује дух заједнице и промовише различитост у локалној заједници. У организацији вртића и Дневног центра за децу и родитеље, ова манифестација позива породице да учествују у разним забавним и инклузивним спортским изазовима. Планиране активности укључују трке у врећама, штафете, стазе са препрекама и јединствено такмичење где учесници пију сок без употребе руку. Родитељи и деца, заједно са децом и младима са додатним потребама који похађају Дневни центар, подстичу се да формирају мини тимове. Ова поставка промовише тимски рад и омогућава учесницима свих узраста и способности да се активно ангажују. Догађај служи као платформа за породично дружење, размену искустава и подршку једни другима у празничној атмосфери. Врхунац дана укључује "плес толеранције", који симболизује јединство и прихватање међу свим учесницима. Иницијатива омогућава породицама да се окупљају ради забаве и игара како би се повећала толеранција и разумевање унутар заједнице.

Материјали: реквизити за полигоне и средства за извођење активности

Време: припрема 2 месеца, активност 2 дана

Тагови: #сарадња са породицама

Учесници: родитељи, деца

2. Модел транзиције у вртићима

Циљеви:

- Омогућити активно укључивање породица у процес транзиције у вртиће, јачање партнерства и међусобног поверења.
- Обезбедити континуитет у учењу препознавањем и интеграцијом ранијих искустава деце док прелазе из јаслица у вртић.

Опис активности:

Предшколска установа „Дечја радост“ имплементирала је транзициони модел за подршку преласку деце из јаслица у вртић, наглашавајући чврсте односе између деце, породице и васпитача. Овај модел укључује сарадњу између васпитача у јаслицама и вртићима, стручних тимова за подршку и породица, са фокусом на децу са развојним потребама.

Процес транзиције укључује детаљну процену потреба сваког детета, родитељске састанке и посете вртићима како би се млађа деца упознала са окружењем у вртићу. Родитељи су такође позвани да учествују у групним активностима током периода адаптације, помажући да се створи окружење које подржава и негује. Овај модел је у складу са инклузивним етосом оквира предшколског образовања у Србији, подржавајући добробит све деце кроз прилагођене активности и ангажовање заједнице.

Материјали: чекићи, налепнице, маркери, лаптоп

Време: 6 месеци

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Деца јаслица упознала су нови простор у коме ће боравити следеће године, као и вртић. Родитељи деце из јаслица сусрели су се са будућим васпитачима и посматрали њихов рад и организацију активности. Васпитачице су успоставиле сарадњу са децом из јаслица као и њиховим родитељима, што је важно за наставак сарадње у наредне 4 године. Деца су имала прилику за хоризонтално учење, стицање нових искустава и стварање позитивне атмосфере. Активност је забележила позитивну интеракцију између свих учесника и радне групе, која је подржала прелазак деце између нивоа образовања. Међу изазовима, васпитачи су навели да је потребно издвојити додатно време и преиспитати модел сарадње између деце различитих нивоа образовања у настојању да буду мотивисани током активности.

3. Инклузија – учешће музички надарене деце

Циљ:

- Неговати добробит сваког детета неговањем њихове радости откривања, стварања и изражавања кроз музику у стимулативном окружењу.

Опис активности:

Препознавање и неговање музички надарене деце почиње у вртићу, где је кључно ускладити њихову даровитост са личним развојем. Деца су интегрисана у своју вршњачку заједницу, граде поверење и односе унутар мреже подршке вршњака, васпитача и родитеља. Овај холистички приступ има за циљ да развије добро заокружене појединце који проналазе свој глас кроз музику.

Да би се ово олакшало, вртић пружа богато окружење за учење структурирано да инспирише и подстакне креативност. Активности су осмишљене да укључе децу у истраживање, учење и сарадњу. Деца се подстичу да се баве истраживањем, изражавају се и креативно учествују у музици, испуњавајући своју потребу за креативним радом. Пред крај активности, деца ће заједно са родитељима учествовати у различитим музичким радионицама које се баве креирањем ритма, плесом, покретом и драмским активностима са циљем да унапреде своје вештине и прошире ове музичке активности на кућно окружење, подстичући континуирано учење и ангажовање.

Материјали: Орфови инструменти (ритмички и мелодијски), материјали за истраживање звука (предмети од различитих материјала), реквизити (шалови, штапови, траке...), чекићи, фотографије

Време: 7 месеци

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Игре које су предложене током активности креиране су да обезбеде да даровита деца могу да изразе своје потенцијале у безбедном окружењу, у групи својих вршњака, да осим музичких вештина ојачају своје самопоуздање, тимски рад и друштвене вештине. Деца су бирали игрице за илустрацију и игру заједно са родитељима. Позитиван аспект који су васпитачи истакли је посвећеност коју су показали и деца и родитељи. Деца су активност схватила веома озбиљно, била су посвећена поштовању правила игре али и импровизацији. Родитељи су у почетку били изненађени другачијим приступом креативним радионицама, али су радо комуницирали са својом децом.

4. Специјални гост

Циљеви:

- Едуковати родитеље о сметњама у развоју и неуродивергенцијама са којима се сусрећу деца предшколског узраста, као што су АДХД, Даунов синдром и аутизам.
- Увести ефикасне методе за ангажовање и подршку деце са додатним потребама.
- Промовисати интеграцију деце са посебним образовним потребама (ПОП) у редовне образовне средине.

Опис активности:

Активност укључује организовање информативних састанака између родитеља и стручњака ПУ окружењу. Ови састанци имају за циљ да едукују родитеље о различитим сметњама у развоју и стањима која се могу појавити у овом узрасту, њиховим симптомима и ефикасним стратегијама за рад са погођеном децом. Фокус ће бити на оним сметњама које су тренутно присутне у вртићу како би се осигурало да су дискусије директно релевантне и корисне. На тај начин, састанци настоје да побољшају родитељско разумевање и саосећање према овој деци, чиме се подстиче инклузивније и подстицајније окружење у школској заједници.

Материјали: лаптоп, видео пројектор, материјали информативни о одређеним недостацима/поремећајима.

Време: 1 састанак (1,5х/2х)

Тагови: #сарадња са родитељима

Учесници: само родитељи

Научене лекције: Активност је укључила родитеље и друге чланове невладиних организација, као и стручњаке који раде са особама са додатним потребама. Деца су показала интересовање кроз велики број питања упућених стручњаку. Међу потешкоћама на које се наишло је било усклађивање времена активности са распоредом родитеља, уз сагласност да се убудуће сличне активности организују у преподневним сатима. У погледу промена, васпитачи су открили

лакшу интеграцију деце са додатним потребама у групу, док су код родитеља приметили да су склонији прихватању дејих различитости.

5. Прослављамо Међународни дан толеранције

Циљеви:

- Упознати децу са концептом толеранције и културне разноликости, развијајући њихово разумевање шта значи бити толерантан.
- Неговати поштовање према другима кроз инклузивне и сарадничке образовне активности које укључују родитеље и васпитаче.

Опис активности:

Активност је заказана за 16. новембар 2023. године поводом обележавања Међународног дана толеранције. Овог дана биће организован низ активности по избору васпитача у циљу промовисања толеранције и поштовања међу предшколцима. Родитељи ће сарађивати са васпитачима како би током дана укључили децу у различите активности. То може укључивати читање културолошких прича, креирање цртежа, колажа или слика, учешће у играма улога и допринос колективним уметничким делима. Дневни догађаји могу такође укључивати практичне активности, изложбе и скичеве, све о толеранцији. Ова прослава је намењена укључивању свих васпитача, предшколаца и њихових родитеља, чинећи је свеобухватним друштвеним догађајем у вртићу.

Материјали: Постери, разни материјали према одабраној активности

Време: 1 дан (16. новембар 2023.)

Тагови: #сарадња са родитељима

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Мајка је читала деци причу о толеранцији. Са децом је разговарала о овој теми и подстакла децу да цртежом представе причу коју су чули. Деца и родитељ су са задовољством присуствовали активности која им је омогућила да боље разумеју појам толеранције и покажу више саосећања међу њима.

6. Обележавамо Међународни дан свести о аутизму

Циљеви:

- Побољшати разумевање аутизма, укључујући његове карактеристике и посебне потребе особа са аутизмом.
- Олакшати откривање и развој потенцијала код деце са аутизмом и другим развојним поремећајима кроз подржавајуће и инклузивне образовне праксе.

Опис активности:

Акција је заказана за 2. април 2024. године, поводом Међународног дана свести о аутизму. Овог дана васпитачи у вртићу ће организовати различите догађаје и активности у којима ће

деца и њихови родитељи едуковати и подизати свест о аутизму. Ове активности су осмишљене да буду образовне и могу укључивати прављење колажа и постера, бављење практичним активностима, креирање слика, извођење драматизације, играње тематских игара и читање прича које одражавају тему дана. Циљ је да се родитељи активно укључе и да се осигура да активности истичу важност разумевања и подршке особама са аутизмом. Поред тога, стручњаци за специјално образовање и медицину могу бити позвани да учествују, нудећи своју стручност и додатно обогаћујући образовни утицај дана. Ова иницијатива настоји да подстакне инклузивније окружење и образује заједницу о делотворном ангажовању са поштовањем са онима који су погођени аутизмом и другим развојним изазовима.

Материјали: Постери, разни материјали према одабраној активности

Време: 1 дан (2. април 2024.)

Тагови: #сарадња са родитељима

Учесници: родитељи, деца

Научене поуке: Током реализације активности васпитачи су наишли на потешкоће и изазове, као што је обезбеђивање делотворне и прилагођене комуникације да сва деца разумеју тему. Ипак, активност је протекла у атмосфери пуној радости и узбуђења. Сматра се да сличне активности производе позитивне промене подизањем свести о важности подршке деци са аутизмом или различитим додатним потребама да би достигли свој пуни потенцијал.

7. Иза нас, не иза зида

Циљеви:

- Образовати и промовисати свест о поремећајима из аутистичног спектра, помажући деци и одраслима да схвате природу аутизма и како да буду подршка.
- Неговати саосећање, креативност и инклузију међу децом укључивањем у активности које симболизују јединство и прихватање.

Опис активности:

У знак обележавања Светског дана свести о аутизму, деца, васпитачи и асистенти у вртићу учествовали су у садржајној активности креирањем беџева украшених комадићима слагалице. Овај избор дизајна одражава идеју да, иако смо сви различити делови слагалице, заједно формирамо потпуну и хармоничну слику, наглашавајући пријатељство, поштовање и суживот. Током активности, деца су делила и беџеве и летке који су садржали увиде родитеља који одгајају децу са поремећајима из аутистичног спектра. Они су дати родитељима, особљу вртића, специјалистима и родитељима из других група, ширећи поруку о блискости и инклузији. Активност је истакла да су деца са аутизмом део наше заједнице, а не одвојена од ње, јачајући безбедно окружење са разумевањем и укључивањем у којем се сва деца осећају цењена и подржана.

Материјали: папир, мастило

Време: 1 месец

Тагови: #сарадња са родитељима

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Деца су стекла више знања и показала веће саосећање.

III. ДИГИТАЛНА ОКРУЖЕЊА

1. Одрастање у дигиталном свету

Циљ:

- Побољшати родитељске вештине и знања у коришћењу дигиталних уређаја у образовне сврхе, обезбеђујући пажљиво и ефикасно коришћење.

Опис активности:

Уважавајући значајну улогу дигиталних уређаја у савременом детињству, радионица има за циљ да усмери родитеље о ефикасној образовној употреби ових технологија. Радионица је организована у групи, док радионица укључује дискусије и демонстрације коришћењем пројектора за упознавање родитеља са различитим платформама, програмима и апликацијама у којима се налазе едукативне игре. Ове игре су дизајниране да развију стратешко размишљање, логичко резоновање и креативност. Пружајући родитељима знања и алате за одабир корисног дигиталног садржаја, радионица има за циљ да промовише уравнотежен приступ технологији, максимизирајући њене развојне предности док минимизира потенцијалне недостатке.

Материјали: лаптоп, пројектор, радна соба

Време: радионица 1 сат

Учесници: само родитељи

2. Реч стручњака

Циљ:

- Едуковати родитеље о избору одговарајућег дигиталног садржаја за своју децу и о мерама за њихову заштиту од онлајн ризика.

Опис активности:

Радионица је осмишљена да подигне свест родитеља о кључној улози одабира дигиталног садржаја прилагођеног узрасту и његовом утицају на њихову децу. Током радионице, стручњаци ће кроз презентацију објаснити ПЕГИ систем оцењивања, који служи као водич за обезбеђивање безбедног интернет окружења за породице. Поред тога, родитељи ће бити обавештени о томе како да пријаве неприкладан садржај, било преко наменске веб странице или позивом на телефонску линију: 19833. Сесија ће такође обухватити кораке које родитељи могу предузети да заштите своју децу од интернет предатора и спрече изложеност електронском насиљу. Ова свеобухватна радионица има за циљ да оснажи родитеље знањем и алатима неопходним да заштите своју децу у дигиталном свету, промовишући сигурније и информисаније коришћење интернета.

Материјали: радна соба, пројектор, лаптоп, платно

Време: 1-2 сата радионице у трајању од 2 месеца

Учесници: само родитељи

3. Падлет у вртићу

Циљ:

- Побољшати породично ангажовање и поверење укључивањем платформе „Падлет“ у свакодневне активности, омогућавајући сарадњу у реалном времену, комуникацију и праћење напретка деце.

Опис активности:

У данашњем дигиталном добу, ефикасна употреба дигиталних технологија је кључна за просветне раднике. У циљу унапређења комуникације и сарадње са породицама, вртић планира увођење платформе „Падлет“ у свакодневно пословање. Овај алат ће служити вишеструким сврхама: омогућава деци и родитељима да активно учествују у свакодневним активностима, предлажу идеје и размењују знања. Кроз Падлет, породице могу да прате достигнућа деце, да се креативно ангажују и да комуницирају без напора једни са другим. Они такође могу да пруже решења за проблеме, буду у току са актуелним догађајима и прикупљају корисне информације у образовне сврхе. Ова платформа је посебно корисна за децу која су одсутна и за њихове родитеље, јер им омогућава да остану повезани и учествују у заједници вртића на даљину. Све у свему, Падлет ће помоћи свим родитељима да буду информисани о напретку у учењу своје деце и да активно доприносе образовном искуству.

Материјали: лаптопови, телефони, таблети

Време: 7 месеци

Учесници: само родитељи

Научене лекције: Као дигитални дневници са фотографијама и коментарима, платформе пружају могућност деци, родитељима и стручњацима да се у сваком тренутку придруже и учествују у активностима својим сугестијама и идејама. Активност је допринела већој укључености и заинтересованости за свакодневни живот и активности у вртићу. Такође, сви су стекли разумевање и прихватање значаја адекватног и сврсисходног коришћења дигиталних технологија у животу и учењу деце. Деца су се упознала са новом технологијом, коју ће моћи да користе касније у животу, као одличан метод за учење, повезивање и унапређење дигиталних вештина. Активност се показала позитивном јер је омогућила веће повезивање и размену информација међу учесницима, као и побољшану сарадњу са родитељима и децом. Изазовни аспект је у почетку био за васпитаче јер су морали да посвете време да савладају платформу. Код једне групе која је пилотирала активност, изазов је био да се активно укључи више родитеља, тако да су васпитачи упутили децу да подсети и замоле родитеље да учествују.

4. Планета слагалице

Циљеви:

- Ангажовати децу и родитеље у заједничком стварању интерактивних слагалица користећи платформу „Планета слагалица“.
- Да подстакну увежбавање и дељење ових загонетки у оквиру својих личних мрежа како би унапредили дигиталну писменост и креативност.

Опис активности:

Активност почиње почетним састанком на коме се родитељи упознају са платформом „Планета слагалица“. Током овог састанка објашњени су кораци за креирање дигиталних загонетки. Родитељи се тада подстичу да креирају сопствени налог на платформи и осмисле слагалицу која одражава лични или породични интерес. Ове загонетке се касније деле са наменском групом на WhatsApp-у да их и други решавају, подстичући заједницу решавања проблема и креативности. Други састанак укључује и родитеље и децу, где родитељи воде своју децу кроз процес креирања слагалице, објашњавајући кораке и помажући по потреби. Једном креиране, ове загонетке се дистрибуирају међу разредном групом преко исте WhatsApp групе, омогућавајући свим учесницима — и деци и родитељима — да решавају загонетке једни другима. Ова активност не само да побољшава дигиталне вештине већ и јача везе у заједници и подстиче дељење и сарадњу међу породицама.

Материјали: Лаптоп, пројектор, телефони, таблет

Време: 2 састанка (2 х/састанак)

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Активност је укључивала родитеље и децу из различитих група што још више јача сарадњу између родитеља и деце. Обе стране су показале ентузијазам. Што се тиче изазова, с обзиром на велики број родитеља који присуствују активности, нису сви могли да приступе платформи или је платформа блокирана. Као решење чекали смо да већина заврши, после чега су покушали и они који нису успели први пут. Предлог: Урадите активност у малим групама. Ове загонетке се могу креирати на различите теме, у различитим тренуцима и делити са рођацима, пријатељима, бакама и декама итд.

5. Explore.org

Циљеви:

- Омогућити деци да гледају своје омиљене животиње у реалном времену користећи технологију стриминга уживо.
- Омогућити деци да посматрају и уче о природним стаништима ових животиња.

Опис активности:

У склопу тематског пројекта „Велике и мале животиње“, родитељи и деца су позвани да учествују у драматизацији приче Владимира Колина „Мрки медвед“. Након овог интерактивног дела приповедања, васпитачи откривају посебно изненађење: увод у платформу „explore.org“. Овај материјал на интернету садржи снимке уживо различитих животиња у њиховом природном окружењу. Након демонстрације платформе, родитељи и деца су позвани да гледају поларног медведа како живи у свом природном станишту, оживљавајући ранију причу и пружајући везу са стварним светом са животињама о којима се говори. Васпитачи подстичу родитеље да наставе да користе платформу код куће, омогућавајући деци да истражују и посматрају друге животиње приказане на сајту. Ова активност не само да обогаћује дечје разумевање понашања и окружења животиња, већ и промовише употребу дигиталних алата у образовне сврхе.

Материјали: костими, пројектор, лаптоп

Време: 2 сата

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Родитељи су научили о платформама које користи вртић и било је важно знати да им могу приступити чак и од куће. У оквиру тематског пројекта „Живот на земљи“, подтема: „Путовање на полове“, мајка је позвана да учествује у активности са предшколцима. Активност се састоји у драматизацији приче „Мрки медвед“ Владимира Колина, а по завршетку тог дела активности приредили смо изненађење за децу и родитеље. Након представљања платформе, родитељ заједно са децом посматра поларног медведа у његовом животном окружењу, путем камера уживо које обезбеђује платформа. Гледање поларног медведа уживо на explore.org апликацији је невероватно искуство! Можете пратити поларног медведа у његовом природном станишту, видети како се креће, како је у интеракцији са околином и сазнати више о његовом понашању. То је диван начин да се повежете са природом и стекнете боље разумевање дивљих животиња. Као да сте тамо, усред природе, а да не морате да путујете тамо. Током тематског пројекта, родитељи се моле да својој деци олакшају коришћење платформе код куће како би видели друге предложене животиње.

6. Зид од речи**Циљеви:**

- Да заједно креирамо дигиталну верзију игре "пантомиме" користећи платформу "зид од речи"
- Да се укључе родитељи и деца у играње игре заједно, појачавајући породичну повезаност и ширећи игру на пријатеље и рођаке.

Опис активности:

Активност почиње почетним састанком на коме се родитељи упознају са платформом „зид од речи“, свестраним алатом на интернету за креирање интерактивних и игара које се могу

штампати. Родитељи уче како да се крећу кроз платформу и специфичне кораке потребне за креирање игара. На следећем састанку, родитељи и деца се окупљају да осмисле разне игре на платформи „зид од речи“. Током овог састанка, родитељи воде своју децу кроз процес креирања игре, обезбеђујући да разумеју сваки корак и подстичући њихову креативност. Када се игре заврше, оне се подижу на интернет групу за целу вртићку групу како би сви могли да приступе и играју. Игре се затим играју у тимовима родитељ-деца, подстичући забавно и интерактивно окружење. Родитељи се такође охрабрују да наставе са овим активностима код куће, укључујући друге чланове породице да обогате своје породично време забавним и едукативним играма које креирају њихова деца. Ова активност помаже у јачању породичних веза и унапређењу вештина деце у коришћењу дигиталних алата за учење и игру.

Материјали: пројектор, лаптоп, телефони, таблети

Време: 2 сата

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Активност је укључивала једну мајку и деца су била узбуђена због њихове интеракције, поред тога што су давали добре одговоре користећи лепе фразе, чиме су допринели постављању добрих основа за стицање вештина писмености.

7. Друштвени медији на даљину

Циљеви:

- Ојачати однос родитељ-дете побољшањем интеракције и комуникације кроз заједничке образовне активности.
- Увести децу у дигитални свет на едукативан начин, пружајући платформу за учење и изражавање.

Опис активности:

Активност подразумева креирање наменске странице на друштвеним мрежама за родитеље деце из вртића. Ова страница служи као динамично средиште где васпитачи могу да постављају ажурирања, фотографије и видео записе о свакодневним активностима које се дешавају у вртићу. Истовремено, омогућава родитељима да активно учествују постављањем сопственог садржаја, као што су видео снимци, фотографије и документи повезаних образовних активности које се одвијају код куће. Ова интерактивна размена не само да информише родитеље о свакодневном учењу свог детета, већ их такође подстиче да прошире ове активности код куће, негујући континуирано образовно окружење. Поред тога, ова платформа помаже деци да се упознају са дигиталним алатима под вођством својих родитеља, промовишући безбедно и одговорно коришћење технологије.

Материјали: рачунар, таблет, камера

Време: 7 месеци

Учесници: родитељи, деца

8. Друштвеност за скраћивање раздаљина

Циљ:

- Повећати укључивање породице у активности вртића коришћењем дигиталне платформе, чиме се јача веза између породице и окружења вртића.

Опис активности:

Користећи дигиталну платформу Канва, васпитачи у вртићу постављају видео записе дневних рутина и активности, пружајући породицама визуелни увид у оно што њихова деца доживљавају током боравка у вртићу. Овај приступ омогућава родитељима да из прве руке виде образовне и развојне активности у којима њихова деца учествују. Заузврат, родитељи се подстичу да постављају видео записе и фотографије активности своје деце код куће. Ова реципрочна размена информација преко Канва-е помаже да се премости физичка удаљеност између вртића и породице, подстичући чвршћу везу и побољшавајући интеракцију међу породицама. Ова дигитална сарадња не само да информише родитеље, већ их и активно укључује у заједницу вртића, промовишући беспрекорну интеграцију окружења вртића и куће.

Материјали: рачунар, таблет, дигитална платформа и материјал за активности

Време: 6 месеци

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Породице су изјавиле да се осећају још више укључене у живот свог детета у вртићу, док се веза између породица побољшала, као и веза између породица и ПУ. Значајан изазов био је укључити породице и натерати их да схвате важност образовних активности и искустава. Породицама није било лако да се баве дигиталним окружењем, па би, можда, пре почетка бављења активношћу, било корисно обавити обуку родитеља о дигиталним окружењима.

9. Дигитално образовање са родитељима

Циљеви:

- Да подстакнемо побољшану комуникацију и размишљање у породици, користећи апликацију „Рефлектус“ да олакшамо редовне дискусије о личним искуствима, осећањима и наученим лекцијама.

- Да подржи емоционални и друштвени развој деце подстичући самосвест и размишљање о својим поступцима и њиховом утицају на друге.

Опис активности:

Апликација „Рефлектус“ пружа породицама недељна питања или задатке за размишљање, подстичући дискусије које истражују лична искуства, емоције и интеракције од прошле недеље. Ова размишљања помажу и деци и родитељима да критички процене и разумеју своје понашање, подстичући дубљу повезаност и свест унутар породице. Ова редовна пракса

дељења и размишљања не само да јача породичне везе већ и побољшава емоционални и друштвени развој деце тако што их подучава вредним лекцијама о самосвести, саосећању и комуникацији. Поред тога, укључивањем у овај процес рефлексije, породице могу да идентификују области за побољшање и да славе успехе, што доприноси неговању кућног окружења. Временом, ове активности промовишу отпорност, помажући деци да се ефикасније носе са изазовима и да имају позитивнију интеракцију са другима. Крајњи циљ је неговање породичне културе у којој су отворена комуникација и међусобно разумевање норме, доприносећи здравијим односима и личном расту свих чланова.

Материјали: компјутер

Време: 6 месеци

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Испробавање активности је укључивало:

1. Индивидуализација: васпитач је имао за циљ да узме у обзир потребе и способности сваког детета, јер може бити теже пружити личну пажњу у виртуелном окружењу. Она користи индивидуализоване задатке и покушава да пружи прилику свој деци да се придруже и учествују, без обзира на њихов ниво вештине или потребе.
2. Укључивање: васпитач је имао за циљ да створи занимљиве и привлачне активности тако да свако дете осећа да нешто дели и успешно учествује. То могу бити различите интерактивне активности, квизови или дискусије у којима сва деца могу активно да учествују.
3. Плурализам: васпитачица је подстицала различитост и различита искуства представљањем различитих тема и перспектива, подстичући на тај начин разумевање различитих културних и друштвених контекста. Такође је укључила разне медијске формате и нијансе погледа на свет, тако да деца имају различите могућности учења.
4. Рефлексija: Након сваке активности, васпитачица је са децом разговарала о њиховим увидима, шта су научили и креативно размишљају о томе шта су урадили и како би активности могле да се унапреде у будућности, како би подстакле размишљање и континуирано усавршавање. Међу наученим лекцијама, васпитачица је навела следеће предности за родитеље:
 - Разумевање развоја детета: Родитељи могу да стекну увид и информације о томе како деца уче и развијају се кроз различите активности и активности.
 - Подстицање сарадње са наставницима: Родитељи се могу подстицати да активније учествују и сарађују са васпитачима у циљу промовисања развоја детета.

Међу наведеним изазовима вреди поменути:

1. Недостатак средстава: Недовољна финансијска или материјална средства могу ограничити могућности за правилно спровођење активности. Да бисте се позабавили овим, можете:
 - Да потражите екстерне изворе финансирања као што су пројекти, спонзори или државни фондови.

- Да пронађете алтернативне начине за добијање потребних средстава, на пример, у сарадњи са локалним заједницама или предузећима.
 - Да креативно користите постојећа средства и пронађете начине да их оптимално искористите.
2. Недостатак времена: Ограничено време може бити изазов, посебно када се осмишљавају и реализују сложене активности. Да бисте се позабавили овим, можете:
- Да ефикасније планирајте активности и поставите јасне циљеве и рокове.
 - Да делегирасте задатке и потражите помоћ од другог ПУ особља или родитеља.
 - Да идентификујете и елиминишете непотребне или бескорисне активности да бисте ослободили више времена за важне и ефикасне активности.

IV. ЗЕЛЕНА ОКРУЖЕЊА

1. Направимо га зеленим и драгоценим

Циљеви:

- Подићи свест деце и родитеља, али и шире локалне заједнице, о значају зеленије животне средине и научити их како да је сачувамо.
- Повећати активно укључивање родитеља у процес садње и бриге о биљкама, чиме се повећава број садница дрвећа и вегетације у просторијама ПУ.

Опис активности:

ПУ са својим околним двориштима нуде одличне могућности за децу да науче више о животној средини. Дворишта се могу трансформисати у баште или воћњаке где деца могу бити укључена и посматрати цео процес раста биљака, од сађења до цветања. Осим тога, ове активности доводе до повећања броја садница дрвећа и вегетације, чиме се стварају зелена и здрава средина.

ПУ могу успоставити везе са расадницима биљака који често донирају биљке и вегетацију. Друга опција за добијање садница и зеленила може се обезбедити кроз различите активности као што су продајне изложбе или базари. Стручњаци ПУ могу са децом да организују посете расадницима цвећа и биљака како би стекли знања о свету биљака и њиховом значају, као и о неопходној нези. Следећи корак је укључивање родитеља организовањем одређених дана када ће се са децом садити дрвеће и биљке. Током 7 месеци, стручњаци у ПУ ће организовати састанке са родитељима и децом како би посматрали раст и еволуцију дрвећа и биљака и разговарали о важности очувања биљног света.

Материјали: саднице, алати за садњу

Време: 7 месеци између октобра и априла

Учесници: родитељи, деца

2. Радите напорно, засадите башту

Циљеви:

- Неговати сарадњу између родитеља, шире породице и локалне заједнице користећи расположива средства за изградњу поверења и међусобног разумевања.
- Унапредити размену искустава између одраслих и деце, наглашавајући значај гајења и неге органских биљака.

Опис активности:

Деца су посетила пољопривредно газдинство које се налази у близини њиховог вртића, на екскурзији коју су организовали њихови васпитачи заједно са мајком једног детета чија је породица власник фарме. По доласку, децу је срдечно дочекао девојичин деда који им је показао имање, укључујући башту, њиве и стакленик. Сваком детету је поклатио саднице развог поврћа и воћа. Подстакнута овом посетом, по повратку у вртић појавила се колективна жеља да се у дворишту вртића направи башта. То је довело до садње садница које су донели назад. Тако је формирана мала башта коју деца сада вредно воде свакодневно, бавећи се активностима попут заливања и плевљења корова.

Материјали: саднице воћа и поврћа, алати за садњу

Време: 8 месеци између октобра и маја

Учесници: родитељи, деца

3. Хајде да очистимо место које волимо

Циљеви:

- Подићи свест о очувању нашег непосредног окружења као фундаменталном кораку ка глобалном очувању животне средине.

Опис активности:

Активност се фокусира на стварање смислених прилика за учење које наглашавају важност заштите животне средине и међу децом и међу родитељима. Иницијативе ће почети сређивањем и организацијом локалних вртића и омиљених игралишта, а протежу се на омиљена градска места попут јавног врта, градског шеталишта и паркова. Ове активности ће омогућити деци да истраже локалну флору и фауну, као и карактеристике земљишта и воде. Учешће родитеља ће се подстицати коришћењем платформе Падлет за дељење идеја, коментара и сугестија. Вртић ће обележити значајне еколошке датуме, укључујући Дан планете Земље (22. април), Дан здравих градова (20. мај), Дан паркова (24. мај), Светски дан заштите животне средине (5. јун), Светски дан ветра (16. јун) и Дан сунца (21. јун). Поред тога, партнерство са локалном компанијом "Зеленило" имаће за циљ да просторе заједнице учини пријатељским и пријатнијим садњом разних садница, уз активности које ће укључити и децу и родитеље.

Материјали: лупе, дигитални микроскоп, пипете, тегле, рециклажни материјал, прибор за хортикултуру, неструктурирани материјал

Време: 6 месеци

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције:

Дан љанеије Земље: Обележавањем Дана планете, деца су се заинтересовала да сазнају више о томе како планета такође има свој рођендан? Гледали смо едукативне филмове о настанку планете, читали енциклопедије (које су деца донела од куће), осликавали планету разним

ликовним техникама, правили макету „Срећне планете“ од старог глобуса, причали о очувању природе, цртали на тему загађеног и незагађеног града. Упознали су се са последицама загађења Земље. Ставише, учећи о значају очувања шуме, деца су свакодневно кренула са „великим чишћењем“ простора у коме бораве, а од родитеља смо сазнали да и они код куће покрећу сређивање дворишта.

Дан здраве трага: Деца су помагала у резању, припреми материјала, лепљењу и изради групног рада, изради својих пчела, резању колаж папира, изради кошнице и украшавању. Нису се сви родитељи укључили у доношење потребног материјала за активности. Изазови су што је чак и дете са сметњама у развоју успешно учествовало у нашим заједничким активностима.

4. Пазите и осетите природу

Циљеви:

- Неговати дубоко разумевање међузависности између људи и природе.
- Подстицати децу и родитеље да активно учествују у очувању и проучавању разноврсних екосистема планине Маљен.

Опис активности:

У организацији Предшколске установе „Дечја радост“ осмишљен је низ активности како за децу тако и за родитеље како би истакли значај очувања природе. Предшколска установа је дуги низ година домаћин седмодневних кампова за децу предшколског узраста на Дивчибарама на планини Маљен. Током ових кампова деца учествују у разним радионицама усмереним на музику, физичко васпитање, енглески језик и екологију. Ове радионице пружају деци прилику да се повежу са природом кроз различите ситуације учења. Они ће користити своја чула за интеракцију са околином, идентификујући специфичне биљне културе и животињске врсте. Ово практично искуство има за циљ да подигне свест о важности очувања дивљих животиња. Поред тога, кроз различите креативне радионице коришћењем природних материјала, деца ће остати физички активна и изражавати се на креативан начин. Такође ће истраживати и проширивати своја знања о различитим физичким и природним појавама. Пре кампа, родитељи ће учествовати у припремним активностима, попут проучавања различитих врста птица и израде постера, што ће довести до њиховог укључивања у припрему изложбе и завршног догађаја који приказује све активности пројекта.

Материјали: лупе, дигитални фотоапарати, дигитални микроскопи, глина, папири, уметнички материјали, неструктурирани материјали

Време: 5 месеци

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Најпозитивнији аспекти су количина позитивне енергије која се осетила у процесу, спремност за учешће и отвореност учесника, изражено задовољство деце. Васпитачи су изјавили да су за децу то нова искуства и знања, добили су већи степен самосталности,

могућност социјализације, размене искустава, већи фокус на односе, ширење мултикултурализма, упознавање и коришћење нематерњег/енглеског језика, подизање свести о очувању свог окружења, упознавање биљног и животињског света и утицаја на животни свет човека. Што се тиче родитеља, активност је представљала нови начин укључивања и сарадње, постали су активни партнери у процесу учења вртића, поред размене искустава. Изазови су материјали који се користе у активности, а понекад и временски услови, с обзиром да су се многе активности одвијале на отвореном.

5. "Посматрачи природе" – Викенд истраживачи

Циљеви:

- Стећи веће разумевање и уважавање природе у име деце и породице.
- Неговати посвећеност заштити и очувању природних ресурса и здравља животне средине.

Опис активности:

Деца и њихови родитељи викенде проводе у директном дружењу са природом, где посматрају и учествују у активностима, прикупљајући различите облике природних информација кроз фотографије, цртеже и узорке биљака. Следећег понедељка деца доносе своја искуства у групу да поделе са својим вршњацима. Они представљају прикупљене предмете и дискутују о својим запажањима, интегришући све у текући ЕКО пројекат. Ова заједничка активност, која обогаћује и децу и родитеље, прилагодљива је сваком годишњем добу у зависности од доступности родитеља.

Материјали: телефони, папир, оловке у боји, разне биљке, слике

Време: 2 дана

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Ову активност организовали су и водили неки родитељи групе и чланови заједнице. Деца су постала свесна важности животне средине на животиње. Што је окружење чистије и уређеније, животиње ће бити здравије и продуктивније. Позитиван аспект је то што су деца посматрала природу изблиза. Били су усред акције. Уживали су у свему што су открили.

6. Персонализована саксија

Циљеви:

- Развијати позитиван став према бризи о животној средини код деце и њихових породица.
- Укључивање деце и родитеља у практичне активности које промовишу разумевање и негу биљака.

Опис активности:

Активност је део тематског пројекта „Вредна и великодушна јесен“, у који су укључени и родитељи и деца. Родитељи и деца у почетку сакупљају флаше од 5 литара које се затим секу

на пола да би се основа користила као лонац. Током посете пијаци цвећа са својим васпитачицама, деца посматрају јесење цвеће, бележе њихове боје и упознају се са њиховом негом, а врхунац је куповина хризантеме за свако дете. У вртићу родитељи помажу деци у претварању постоља за флаше у украсне саксије. Напуне их земљом и посаде хризантеме. Активност укључује дискусију о томе како се бринути о цвећу, а деца преузимају одговорност за бригу о сопственим биљкама. Активност се завршава тако што деца презентују песме и рецитације које су научили током пројекта.

Материјали: флаше од 5 литара, земља, цвеће, лопате, лепак, покретне очи, маркери

Време: 3 дана

Учесници: родитељи, деца

Студија случаја: Активност се може изводити у сезони јесени (хризантеме), зиме (божићно цвеће), пролећа (лале/нарциси). У јесен, боце се могу заменити бундевама.

7. Хајде да заштитимо природу!

Циљеви:

- Промовисати еколошку свест и бригу тако што ће децу и њихове породице научити о важности чистоће и селективног сакупљања отпада.
- Неговати креативност кроз поновну употребу материјала који се могу рециклирати у прављењу играчака и игара.

Опис активности:

Активност почиње сегментом причања прича користећи „Заштитимо природу“, која наглашава значај смањења и правилног сортирања отпада. Након приче, деца и њихови родитељи се баве практичном вежбом прикупљања и сортирања отпада у дворишту вртића користећи наменске канте за рециклажу (жуте, зелене, плаве). Креативни врхунац активности укључује децу и њихове родитеље који праве играчке или игре од прикупљених материјала који се могу рециклирати. Догађај се завршава поделом диплома, охрабрујући све учеснике да примењују ове еколошке праксе у свом свакодневном животу, било код куће или у јавним просторима попут паркова.

Материјали: пројектор, лаптоп, прича, контејнери за отпад (жути, плави, зелени), рециклабилни материјали, лепак, дипломе

Време: 3 сата

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: То је активност у којој родитељи активно учествују у реализацији активности тако што су са дететом, учећи да проводе квалитетно време заједно. Учење од малих ногу о колективној селекцији чини нас одговорнијим према животној средини у којој живимо, учимо

да чувамо природу и истовремено штитимо себе као јединке. Једна група наводи да је та активност организована у групи, која је била премала да би све учеснике дочекала како треба.

8. Зимска башта са породицом

Циљеви:

- Редовним активностима на отвореном унапређивати когнитивни, перцептивни и емоционални развој деце, негујући љубав према природи и еколошку свест.

Опис активности:

Особље вртића ће организовати месечне састанке са породицама, који ће се током топлијих месеци повећати на недељна дружења. Током ових сусрета, деца и родитељи ће садити разне усеве и бринути о њиховом расту. Активност ће обухватити низ послова на отвореном, као што су брига о башти, уређивање отворених простора и на крају берба производа. Ова практична искуства су дизајнирана да повежу децу са светом природе и да им усаде осећај одговорности и уважавања животне средине. Поред тога, ове активности ће пружити могућности за физичку активност и тимски рад, унапређујући социјалне вештине и физичко здравље. Родитељи и наставници ће такође разговарати о еколошким темама и поделити савете за баштованство, додатно обогаћујући искуство учења. Иницијатива има за циљ да изгради дух заједнице и подстакне сталну еколошку одговорност међу породицама.

Материјали: рукавице, мотика, лопата, земља за саксије, грабуље, разне саднице, разно цвеће
Време: 7 сати

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Активност није спроведена како је описано јер је изведено само једно искуство у једном дану у којем је створена башта у којој су уместо родитеља били ангажовани васпитачи, дечаци и девојчице и деке и баке. Као предлог за будућност, активност би се могла изводити два дана или у две групе у различито време с обзиром на велики број бака и деда. Што се тиче изазова, припрема земљишта и проналажење правих алата били су проблем, поред временских фактора.

9. Ми и природа

Циљеви:

- Научити децу о расту и развоју биљака, помажући им да схвате како се биљке развијају из семена, шта им је потребно да би напредовале и како да се о њима одговорно брину.
- Укључивање деце у практичне пољопривредне активности, неговање поштовања према природи и учење о извору хране и значају биљака у нашим животима.

Опис активности: У вртићу васпитачи и деца учествују у активностима узгоја биљака сађењем биљака у саксије и сетвом семена. Процес почиње одабиром врста биљака за узгој, које могу

бити цвеће, поврће или трава. Затим деца припремају саксије додавањем земље и чишћењем ако је потребно. Затим сеју семе или саде саднице, учећи како да нежно рукују њима како би побољшали раст. Након садње, деца се уче како да правилно заливају и негују биљке, осигуравајући да остану здраве кроз редовно заливање и одржавање земљишта. Како биљке расту, и деца и васпитачи посматрају њихов развој, примећујући промене у листовима, стабљикама и реакцијама на факторе животне средине. Ова активност има за циљ преношење знања о нези биљака и њиховим еколошким предностима, као и подстицање креативности, одговорности и неговање повезаности са природом, чинећи је свеобухватним образовним искуством за децу.

Материјали: семе, саднице, саксије, земља, алати за садњу

Време: 7 сати

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Родитељи су водили рачуна о свим потребним објектима и учествовали у одржавању биљака. Заједница вртића је помогла садњу биљака у отвореним просторима. Васпитачи су изнели велику корист за децу: упознали су се са разним биљкама, учествовали у креирању и одржавању баште, истраживањима итд. За вртић је ова активност била корисна да окружење учини пријатнијим и привлачнијим.

10. Тата ловац нам говори како да заштитимо природу

Циљеви:

- Неговати дубоко поштовање и разумевање међу децом о важности заштите природе, учећи из очевих прича и примера о одговорном коришћењу природних богатстава, разноликости врста и здрављу животне средине.
- Упознавање деце са етичким и одрживим праксама лова, наглашавајући како ове активности доприносе одржавању екосистема и важности живота у складу са природом.

Опис активности:

У овој едукативној радионици, отац који је ловац ствара привлачно и интерактивно окружење за подучавање деце о очувању природе. Кроз приповедање, он дели своја искуства из лова, фокусирајући се на одрживе праксе и како ловци помажу у одржавању равнотеже природе и контроле популације. Ова активност не пружа само знање о улози ловца у очувању екосистема, већ служи и као платформа за развијање осећаја одговорности, саосећања и разумевања њиховог утицаја на свет. Родитељи имају улогу подршке, подстичући своју децу да се залажу за и подржавају принципе заштите животне средине.

Материјали: ловачки трофеји

Време: 1 дан

Учесници: родитељи, деца

11. Тата нам прича како да преживимо у природи и не повредимо је

Циљеви:

- Научити децу о безбедном и одговорном понашању у природи, укључујући учење из татиних практичних савета о безбедности о руковању ватром и опасним предметима.
- Повећати разумевање деце о природним процесима и вештинама преживљавања кроз татине приче, које обухватају навигацију, идентификацију природних елемената и проналажење основних ствари попут воде или склоништа.

Опис активности:

Ова интерактивна радионица учи децу вртића основним вештинама на отвореном и поштовању животне средине. Почиње тако што отац дели безбедносне савете о управљању ватром и руковању опасним предметима, након чега следе лекције о навигацији у природи, препознавању безбедних и опасних биљака, гљива и животиња и методама за проналажење воде и сигурних склоништа. Отац такође наглашава еколошки утицај људских акција и важност очувања природне равнотеже, укључујући и одговорне праксе попут ненаношења штете флори без потребе и поштовања дивљих животиња. Ова активност не само да даје практичне вештине већ и негује осећај одговорности и поштовања животне средине код деце.

Материјали: војнички прслук, шлем, ранац

Време: 1 дан

Учесници: родитељи, деца

12. Излет вртића до Kazlų Rūda државног шумског газдинства

Циљеви:

- Пружити деци импресивно искуство у шумском окружењу, побољшавајући њихово разумевање разноврсне флоре и фауне и принципа одрживог газдовања шумама.
- Образовати децу о безбедном и одговорном понашању у природном окружењу, укључујући навигацију различитим теренима и одговорну интеракцију са дивљим животињама.

Опис активности:

Деца крећу на едукативни излет у шумско предузеће, где се директно баве природним окружењем. Ово практично искуство им омогућава да истражују различита стабла, биљке и животињска станишта, подстичући дубље разумевање шумских екосистема. Током посете деца уче основна безбедносна правила за поступање са животињама, прелазак преко водених површина и поштовање шуме. Екскурзија је осмишљена не само да едукује о заштити животне средине и управљању природним богатствима, већ и да подстакне безбедно понашање у природи. Учење деце је допуњено физичким активностима и интеракцијама, побољшавајући њихово знање и уважавање природе.

Материјали: -

Време: 1 месец

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Деца су била веома задовољна путовањем возом што им је омогућило да ојачају међусобну комуникацију као и међу родитељима.

13. Малим корацима до Еко света

Циљеви:

- Образовати децу о еколошкој свести, наглашавајући значај сваке врсте и важност одговорног, еколошки прихватљивог понашања.
- Учити децу о рециклажи и управљању отпадом, неговању сарадње и разумевању одрживих пракси.

Опис активности:

Дечији вртић „Рута“ покренуо је пројекат „Малим корацима до еко света“, који укључује различите образовне активности за заинтересовање деце, њихових родитеља и школске заједнице за еколошке праксе. Пројекат се састоји од тематских заустављања на путовању кроз различите аспекте еколошке свести.

На првој станици, на тему „Чиста природа и животна средина“, деца учествују у едукативним излетима као што су „Лабораторија на отвореном“ и „Лабораторија за мале животиње“, где истражују локалну флору и фауну. Ови излети су осмишљени да подстакну радозналост о природним стаништима и науче децу како да пажљиво посматрају и цене околину.

Друга станица се фокусира на "Екологију код куће" са активностима усредсређеним на сортирање отпада. Цела заједница вртића учествује у акцији „Помозите Земљи да лакше дише“, где деца уче како да управљају отпадом на својим игралиштима, укључујући бирање и сортирање поломљених играчака. Ова станица има за циљ да покаже практичне начине на које деца могу да допринесу заштити животне средине у свом свакодневном животу, учећи их како да рециклирају и важности смањења отпада.

Током пројекта, деца се подстичу да поделе своја искуства и учења, побољшавајући њихово разумевање еколошких питања и промовишући трајни интерес за одрживост.

Материјали: лопате, грабуље, кесе за смеће

Време: 1 месец

Учесници: родитељи, деца

V. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА/ПОРОДИЦАМА/СТАРАТЕЉИМА

1. Хајде да видимо, слушамо једни друге и умрежимо се

Циљеви:

- Успоставити мрежу подршке међу локалним институцијама које пружају услуге деци са сметњама у развоју и деци из маргинализованих група.
- Унапредити активно учешће и оснаживање породица са децом која имају сметње у развоју, побољшавајући целокупно функционисање породице.

Опис активности:

Иницијатива подразумева неговање дубље сарадње између предшколске установе и Дневног центра за децу и родитеље, са фокусом на осмишљавање прилагођене подршке деци са сметњама у развоју. Ова сарадња подразумева слање деце предшколског узраста која похађају вртић у Дневни центар на специјализоване третмане код логопеда и физиотерапеута. Кроз редовне састанке стручњака који раде са овом децом, долази до побољшане размене информација о функционисању деце, њиховим потребама и потребама њихових родитеља, пружајући увид у области које захтевају пажњу. Ова поставка има за циљ да подстакне професионално умрежавање и унапреди образовне компетенције родитеља. Активност консолидује различите видове подршке породицама унутар локалне заједнице кроз заједничке састанке, међусобне размене, организоване обуке, форуме, посете установама и догађаје отворених врата у различитим институцијама.

Материјали: средства и материјали две институције

Време: састанци и семинари организовани током 8 месеци

Учесници: родитељи, деца

2. Родитељ родитељу

Циљ:

- Побољшати међусобну комуникацију међу родитељима о важности безбедне интернет праксе и улози размене искустава и савета у подизању свести и обезбеђивању безбедности деце на интернету.

Опис активности:

У групи ће бити одржана радионица на тему размене искустава и савета међу родитељима о безбедности деце на интернету. Радионица ће обухватити дискусије о садржајима едукативних игара и стратегијама за безбедну комуникацију преко интернета. Кључни део радионице биће представљање материјала попут филма „Заштита деце од нежељених садржаја и интернет предатора“, који има за циљ да едукује родитеље о опасностима интернета и начинима заштите своје деце. Кроз активан дијалог, родитељи ће повећати своје разумевање ризика на

интеренту и учити из искустава других, оснажујући их да ове праксе примењују код куће. Радионица подстиче приступ заједнице где родитељи подржавају једни друге у неговању безбеднијег окружења на интернету за своју децу.

Материјали: радна соба, папири, оловке, лаптоп

Време: 1 сат радионица током 6 месеци

Учесници: само родитељи

3. Заједно за боље образовање!

Циљеви:

- Улепшати спољашњи простор вртића како би се омогућиле квалитетне активности на отвореном.
- Активно укључити родитеље у побољшавање и уређење спољашњих површина вртића.

Опис активности:

Родитељи и наставно особље сарађују на уређењу спољашњег дворишта вртића, формирајући тимове који ће се бавити различитим деловима дворишта. Овај заједнички напор се фокусира на стварање специјализованих простора у дворишту вртића за подршку различитим активностима које имају за циљ стимулисање менталног и емоционалног опуштања, као и интелектуалног ангажовања деце. Области које су предложене за реализацију обухватају: Подручје за учење - за образовне активности, Зону за опуштање - за време одмора и Подручје за смирење - за емоционалну регулацију. Овај пројекат ће побољшати физичко окружење и подстаћи успостављање јаке везе у заједници између родитеља и васпитача, што директно оријентисано је на учење и игри деце.

Материјали: палете, материјали из природе, боје, четке разних боја, столице, столови, гуме, комади дрвета разних величина итд.

Време: 1 недеља

Учесници: само родитељи

Научене лекције: У дворишту вртића створени су посебни простори како би се олакшало организовање активности на отвореном које ће децу психички и емоционално опустити, припремајући их за интелектуалне активности или опуштање након напора. Активности су присуствовали само родитељи, старатељи и васпитачи. Најзанимљивији аспект био је доживети радост на лицима деце када су први пут угледала двориште. Васпитачи су истакли да је набавка неких од потребних материјала представљало изазов.

4. Читај ми причу!

Циљеви:

- Неговати активно учешће родитеља у читалачком програму вртића.

- Побољшати језичке вештине деце, речник и машту.

Опис активности:

Активност укључује родитеље који директно учествују у читању у вртићу током дужег периода, у зависности од броја укључених родитеља. Сви родитељи су првобитно позвани на састанак где се упознаје и објашњава читалачка активност. Договорено је да сваке недеље, на унапред утврђен дан, као што је свака среда, други родитељ посети вртић да чита причу предшколцима. Креира се распоред и дистрибуира се родитељима како би се сваки родитељ обавестио о одређеном дану за читање. Током предвиђене радионице, родитељ доноси књигу у вртић и чита деци, након чега се књига додаје у библиотеку групе. Овај континуирани циклус читања не само да обогаћује дечје искуство учења, већ и јача везу између породице и вртића.

Материјали: књиге прича

Време: у зависности од броја укључених родитеља. (1 родитељ - 30 минута)

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: За једну групу, васпитачица је истакла да су деца била веома узбуђена због присуства родитеља у вртићу, њиховог укључивања у читалачке активности, јер су родитељи свесни значаја читања у раном узрасту. Васпитачица је направила родитељски планер за читање прича. Родитељи су донели књигу у вртић и деца прочитали причу, а донета књига је остала у вртићкој библиотеци, што је допринело јачању веза између вртића и породице. Друга васпитачица је рекла да је један родитељ донео књигу прича која је помогла деци да боље разумеју концепте храбрости и великодушности. Ово је допринело обогаћивању речника, побољшању маште и креативности. На овај начин родитељи стичу више свести о раду васпитача. У другом случају, након што је мајка прочитала причу, родитељи, деца и васпитачи су играли игру „Медвед спава“. Такође, деца су заједно са васпитачицом имитирала гестове који се налазе у причи. Поред родитеља, у активности је учествовао и логопед који је посматрао начин на који деца говоре, изговарају одређене гласове. Као изазов, вреди напоменути да нису сви родитељи вољни да се укључе у активности вртића. Неки родитељи су помало нервозни због идеје да читају пред децом у групи. Као решење за овај изазов, васпитачица је рекла родитељима да разговарају о томе шта/како треба да читају.

5. Тегла киселих краставчића

Циљеви:

- Неговање навике реда, слободе и различитости, као и да регулишу емоционално понашање на отвореном кроз ангажоване, практичне активности.
- Неговати сарадњу између родитеља и деце, побољшавајући њихове вештине тимског рада и њихову способност да прате упутства кроз заједнички кулинарски пројекат.

Опис активности:

У оквиру тематског пројекта „Вредна и плодна јесен“ у простору Башта за опуштање, мир и учење одржава се ангажована активност на отвореном под називом „Тегла за киселе

краставчиће“. Током овог догађаја, родитељи се придружују својој деци како би заједно припремили киселе краставце по одређеном рецепту. Процес почиње презентацијом теме активности и дискусијом о рецепту за киселе краставчиће који ће се користити. Сви потребни састојци су обезбеђени на лицу места. Родитељи и деца заједно сортирају поврће, стављају га у тегле и помно прате кораке изабраног рецепта. Ова активност не само да учи децу и родитеље како да ефикасно раде заједно, већ и побољшава разумевање деце да следе упутства и да раде методично, све у забавном и опуштеном окружењу на отвореном.

Материјали: тегле, јесење поврће, поклопци, разно посуђе за прање/припремање поврћа, састојци за саламурење итд.

Време: 2 сата

Учесници: родитељи, деца

Студија случаја: Активност се може радити и лети тако што се заједно са родитељима прави компот од летњег воћа (трешње, вишње, кајсије). Активност ће се звати: Тегла компота.

6. Родитељ као васпитач на један дан

Циљ:

- Повећати укљученост родитеља у свакодневне рутине и активности вртића, чиме се јача однос између васпитача и родитеља и унапређује континуитет породичног и вртићког окружења.

Опис активности:

У овој активности, родитељима се пружа јединствена прилика да се директно укључе у рутину вртића тако што ће водити активност по сопственом избору. Процес почиње детаљним разговором између родитеља и васпитача, где они заједно истражују различите опције активности које су у складу са образовним циљевима вртића и одражавају интересовања и вештине родитеља. Након ове консултације, родитељ припрема и реализује изабрану активност са децом из вртића. Ово може да варира од занатског пројекта или музичке радионице до научног експеримента или времена за приповедање. Овај приступ не само да обогаћује деčја искуства учења различитим перспективама и талентима, већ и подстиче чвршћу везу између вртића и породица, стварајући интегрисаније и подржавајуће окружење у заједници.

Материјали: материјале ће изабрати родитељ који предлаже активност

Време: 2 сата

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Директно учешће родитеља у животу вртића са отвореним умом у циљу разумевања своје деце. Највећа потешкоћа је био тренутак када родитељи морају да напусте просторије. Друга васпитачица је истакла да су нека деца изразила страх и тугу због

незаинтересованости неке деце и последично отежаног управљања групом. У другом случају, деца су изразила изненађење када су схватила да су родитељи деловали као васпитачи.

7. Други октобар – Улога дека и бака

Циљ:

- Активно укључити баке и деке у животе својих унука у вртићу и на тај начин обезбедити деци емоционалну стабилност и повећати њихово самопоштовање кроз присуство чланова породице.

Опис активности:

Италија 2. октобра слави Дан бака и деда, што постаје прилика да вртићи планирају посебан догађај како би подстакли учешће бака и деда. Свака бака и дека су позвани у вртић са свим потребним стварима да уживају у пикнику са својим унуцима и осталом децом из вртића. Дан почиње тако што особље ПУ изводи песму посвећену бакама и декама, дајући свечани тон захвалности. Након музичке почасте, организује се низ активности и игара у којима баке, деде и деца могу да комуницирају и повезују се. Посебно, баке и деке се подстичу да деле и воде игре у којима су уживали у свом детињству. Овај догађај негује међугенерациско повезивање и обогаћује деце разумевање и уважавање искустава и традиција њихових бака и дедова.

Материјали: ћебе и корпе за пикник

Време: 2 сата

Учесници: баке и деке, деца

8. Радионица за Вече свих светих (Halloween)

Циљ:

- Подстицање осећаја заједништва и јачање односа између ПУ особља, породица и деце кроз инклузивне, сарадничке активности у вртићу.

Опис активности:

Током свечаног догађаја са темом Ноћи вештица у вртићу, породице, деца и особље ПУ окупљају се како би се укључили у заједнички пројекат кувања. Активност укључује прављење теста за колаче на тему Ноћи вештица, где сви учествују у мешању, ваљању и резању теста у свечане облике. Након печења колачића, група ужива да их једу заједно, стварајући топлу, заједничку атмосферу. Ова активност подстиче креативно изражавање и јача везе међу породицама и особљем, подстичући кохезивни дух заједнице. Успех овог догађаја може подстаћи учеснике да се у будућности укључе у више сарадничких искустава у вртићу.

Материјали: калупи за сечење теста разних врста., украси за колаче, украси за колаче у боји, комадићи чоколаде за декорацију

Време: 3 сата

Учесници: родитељи, деца

9. Божићна радионица

Циљ:

- Повећати укљученост родитеља у активности вртића, неговати чвршће везе између особља ПУ и породица, и подстицати интеракцију међу породицама.

Опис активности:

У настојању да промовишу одрживост и креативност, стручњаци ПУ имају за циљ да организују посебну активност у којој су родитељи позвани да креирају божићне поклоне за своју децу користећи рециклиране и једноставне материјале. Активност је осмишљена тако да покаже потенцијал ових материјала да уз мало креативности и труда постану значајни поклони. У оквиру божићне прославе, ове ручно рађене поклоне деци ће уручити Деда Мраз, додајући магични додир искуству. Ова активност негује осећај заједништва и сарадње међу породицама, док је истакла вредност одрживих пракси у свакодневном животу.

Материјали: картони, пластичне лименке, конач, еластичне траке, металне капице разних величина, лепо штапићи, тестенине, житарице и сушене махунарке, флаше, темпере, лепак, шљокице

Време: 3 сата

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Реакција родитеља била је запрепашћење и одушевљење; многи су изразили изненађење колико се ефикасно једноставни, пренамењени материјали могу трансформисати у лепе и искрене поклоне.

Једна учитељица је рекла: Користила сам зелене елементе са децом да направим радове за одређене деце, јелку коју смо поставили на улазу у вртић. А неке од ових елемената (лишће, тране, шишарке) деца су сакупила директно у дворишту испред вртића. Нама просветним радницима је у почетку било тешко да размишљамо шта да креирамо са мало зелених материјала на располагању, јер данас нисмо навикли да радимо са овим елементима; међутим, захваљујући својој инвенитивности, деца су саставила многе предмете и направила уникатне украсе. У будућности би се могли одржавати не само теоретски већ и практични курсеви како би се подигла свесност и помогло васпитачима да спроводе активности са децом које подразумевају већу употребу зелених материјала. Од почетка године треба да има више информација и едукације родитеља.

10. Карневалска радионица

Циљ:

- Повећати укљученост родитеља у активности вртића, неговати чвршће везе између особља ПУ и породица, и подстицати интеракцију међу породицама.

Опис активности:

У креативном настојању да се ојачају везе у заједници у оквиру дневног боравка, родитељи су позвани да учествују у припремама за дечију представу помажући у креирању сценографија и позадине. Користећи једноставне материјале, родитељи сарађују у дизајну и изградњи позоришних елемената потребних за представу. Ова активност доприноси показивању њихове креативности и повећању њиховог ангажовања у заједници вртића, унапређујући њихове односе како са особљем тако и са другим породицама.

Материјали: картон и карте, пластичне тегле, конач, еластичне траке, металне капице разних величина, лепо штапићи, тестенине, житарице и сушене махунарке, флаше, темпере, лепак, шљокице

Време: 3 сата

Учесници: родитељи, деца

Научене лекције: Током процеса стварања и увежбавања представе, родитељи су изражавали запрепашћење и одушевљење својом способношћу да основне потрепштине трансформишу у импресивне, функционалне декорације за сцену. Предложили смо да родитељи приреде малу позоришну представу за своју децу. Такође смо их замолили да заједно креирају сценографију и костиме, тако да је пројекат кулминирао успешним извођењем, уз улогу родитеља у представи, додатно оснажујући осећај заједништва и заједничких достигнућа. Међу изазовима, васпитачи су навели организацију улога, избор језика погодног за децу и задивљујућу сценографију, али је свему томе допринела доступност родитеља који су се укључили. У неким случајевима, васпитачи су морали да се носе са стидљивошћу родитеља да би наступали пред децом.

11. Моја мајка чита дечију књигу о сунцу и месецу

Циљеви:

- Научити децу о суштинским функцијама Сунца и Месеца и њиховом утицају на Земљу, подстицајући разумевање небеских појава и њихових редовних образаца.
- Подстицати интересовање деце за науку, посебно за астрономију и природне феномене, кроз интерактивно учење и креативне активности.

Опис активности:

У овој интерактивној и едукативној активности деца истражују улоге и значај Сунца и Месеца у одржавању живота на Земљи. Радионица почиње читањем из књиге која објашњава како

Сунце обезбеђује светлост и топлоту неопходне за живот и како Месец утиче на плиму и осеку океана и на циклус дан-ноћ. Ово поставља основу за посматрање и разумевање небеских тела и њиховог утицаја на природу, као што је улога сунчеве светлости у расту биљака и утицај Месеца на таласе океана.

Након дискусије, деца се подстичу да креирају сопствене цртеже или шаблоне са темом простора, омогућавајући им да креативно изразе оно што су научили. Ово има за циљ да побољша њихово разумевање и да подстакне њихову креативност и машту. Активност има за циљ да продуби знање деце о астрономији, а истовремено промовише њихов емоционални развој и комуникацијске вештине, чинећи је свеобухватним искуством учења које их дубље повезује са космосом и природним светом.

Материјали: књига

Време: 3 сата

Учесници: родитељи, деца